

УДК 330.142.22:330.341.1

DOI: 10.31673/2415-8089.2019.011219

Гудзь О.Є., д.е.н., проф.,
Державний університет
телекомунікацій

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ

Розглянуто значення банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств в сучасних умовах, окреслено його проблеми, можливості та ризики, виявлено чинники, що стримують розвиток банківського кредитування інновацій, розкрито передумови його активізації та визначено напрями й запропоновано заходи щодо його розширення, обґрунтовано доцільність використання багатокомпонентної ієрархічної моделі банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств, яка має передбачати створення Державного банку інноваційного розвитку, впровадження нових нетрадиційних методів та інструментів кредитування.

Ключові слова: банківське кредитування, інноваційний розвиток, підприємства, можливості, ризики.

Постановка проблеми. Інноваційний розвиток являється вирішальною передумовою забезпечення економічного зростання підприємств, що дає змогу подолати різкий розрив із світовими лідерами. В сучасних умовах можливості фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств, у тому числі й оновлення їх технологій та матеріально-технічної бази, обмежені. Сучасна модель інноваційного розвитку підприємств, як ніколи раніше потребує масштабних фінансових вкладень, неможливих без достатнього банківського кредитування. Найефективнішим стимулом для активізації інноваційного розвитку підприємств вважається широке використання банківського кредитування – як найбільш динамічного, прийняттого для підприємств та затребуваного суспільством фінансового інструменту, здатного значно прискорити відтворювальні процеси, поліпшити їх якість. Нині, стає необхідним пошук ефективних нових інструментів фінансового забезпечення інновацій, впровадження принципово нових джерел, форм, нетрадиційних методів кредитування та побудова багатокомпонентної ієрархічної моделі банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств, яка має передбачати створення Державного банку інноваційного розвитку. Саме тому питання, пов'язані з активізацією та розширенням можливостей банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств в загальній системі фінансового забезпечення їх інноваційних перетворень, набувають сьогодні особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремі теоретичні положення щодо проблем банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств розкрито у наукових розвідках таких відомих вчених, як І. Ансоф, Х. Барнет, Н. Вінер, В. Геєць, П. Друкер, І. Зеліско, Р. Коуз, М. Крупка, Л. Лазоренко, К. Майерса, П. Стецюк, Й. Шумпетер, Р. Хартлі, К. Шеннон, У. Ешбі, А. Шлейфера та інших учених. Проте, зважаючи на важливість та актуальність окресленої проблематики, існує необхідність більш глибокого її розкриття та розробки пропозицій щодо передумов активізації та розширення банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств.

Метою статті є розгляд значення банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств в сучасних умовах, окреслення його проблем, можливостей та ризиків, виявлення чинників, що стримують розвиток банківського кредитування інновацій,

розкриття передумов його активізації та визначення напрямів й розробка заходів щодо його розширення, обґрунтування доцільності використання багатокомпонентної ієрархічної моделі банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств, яка має передбачати створення Державного банку інноваційного розвитку, впровадження нових нетрадиційних методів та інструментів банківського кредитування.

Виклад основного матеріалу. Метою інноваційного розвитку підприємств є генерування додаткових конкурентних переваг, підвищення конкурентоспроможності, нарощення прибутків. На протигагу існуючим викликам і деформаціям, спостерігається гальмування інноваційного розвитку підприємств. Так, упродовж 2014–2018 рр. частка підприємств, які займалися інноваційною діяльністю, коливалась в межах 15-18 % [6]. Цікаво, що прослідковується тісна взаємозалежність між величиною підприємства і його інноваційною активністю, оскільки для освоєння інновацій необхідно мати додаткові ресурси, зокрема певну кількість працівників для проведення наукових досліджень і розробок. Найвища частка серед технологічно та нетехнологічно інноваційних підприємств спостерігалась саме у великих підприємств (31,4% та 28,1%) [9].

Щодо галузевої приналежності, то протягом 2014–2018 рр. найвища частка інноваційних підприємств була на підприємствах інформації та телекомунікації (22,1%), переробної промисловості (21,9%), фінансової і страхової діяльності (21,7%) та діяльності у сфері архітектури та інжинірингу (20,1%) [6]. За територіальним розташуванням, найвищий рівень інноваційної активності був відмічений на підприємствах Рівненської, Харківської областей і у м. Києві. Витрати на інновації переважно здійснювались за рахунок власних коштів підприємств (89,5%), коштів іноземних інвесторів (3,1%) та інших джерел (2,9%) [6]. Тобто, можна стверджувати що вітчизняні підприємства ще не стали на рейки активізації інноваційного розвитку. Керівники підприємств ключовими стримуючими чинниками, які перешкоджали їм освоювати інновації у 2014–2018 рр. назвали: низький попит на інновації (60,7%) та відсутність коштів (57,1%). Загальна характеристика структури фінансування інноваційної діяльності в Україні дає чітке уявлення про суттєву диспропорційність між сумами власних коштів і залучених. Ще більш наочним підтвердженням такої асиметрії є розрахунок співвідношення суми коштів державного бюджету, які припадають на 1 грн власних коштів, вкладених в інноваційну діяльність [8]. Також, слід відзначити, що різкі коливання обсягів фінансування дестабілізують процес наукових досліджень та впровадження інновацій. Фінансування інновацій за рахунок коштів іноземних інвесторів також характеризується нестабільною динамікою. Крім того, слід зазначити, що обсяги інвестицій, що надійшли в інноваційну діяльність, є надзвичайно низькими. Так, при сумі залучених у 2017 р. прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у розмірі 1630,4 млн дол. США, на фінансування інновацій спрямовано лише 0,25%. Це свідчить про неефективність державних заходів, спрямованих на залучення ПІІ в інноваційну діяльність та непривабливість цієї сфери для іноземних інвесторів, незважаючи на зростання обсягів фінансування.

У цьому контексті, доречним є ствердження М.Савлука, А.Мороза, І. Лазепка що „в умовах тривалої економічної, особливо інвестиційної кризи в Україні кредит відіграє значну роль у відновленні діяльності підприємств, які тривалий час простоювали, допомагає їм зміцнити асортимент продукції або поліпшити її якість, зробити цю продукцію конкурентоспроможною на внутрішньому і світовому ринках” [1, с. 490]. Підтримує таку позицію і М. Крупка, який зазначає, що „кредитування інноваційної сфери є ключовим елементом відтворювальної структури національної економіки, важливою умовою діяльності як великих, так і малих підприємств, надійним методом зв'язку виробництва та обігу. Кредит сприяє технічному прогресу, є стимулом до праці і джерелом інвестицій” [3, с. 231] та С. Онишко, яка обґрунтовує, що „... сформовані через акумуляцію позичкових коштів – фонди по суті є фондами розвитку. Кошти таких фондів повинні фінансовими засобами підтримувати інноваційний процес підприємства на всіх його етапах, від розробки до впровадження нових технологій” [5, с. 342].

Загальноновизнано, що суспільне призначення банківського кредиту проявляється через його функції: перерозподільну, стимулюючу, капіталізації вільних грошових доходів та відтворювальну. Звертає увагу, що за дослідженнями багатьох вчених, обсяги капітальних інвестицій значно корелюють із обсягами позикових ресурсів, що підтверджують високі значення коефіцієнтів детермінації ($R^2 = 0,9555$). Так, зі зростанням банківських кредитів та інших позикових коштів, збільшується й обсяг інвестиційних вкладень [8].

Водночас, незважаючи на значний потенціал банківського кредитування, підприємства активно його не використовують для свого інноваційного розвитку.

Варто зазначити, що протягом 2014 – 2018 рр. не спостерігалися позитивні тенденції щодо зростання банківського кредитування, обсяги значно відстають від докризових показників. Кредити вітчизняних банків спрямовувались, переважно на фінансування поточної діяльності підприємств, а не на інноваційний розвиток.

З середини 2015 року банки ставали все більш оптимістичними стосовно кредитування інноваційного розвитку підприємств. Водночас кредитування підприємств скорочувалося. Таку нібито невідповідність аналітики пояснюють наступним. Перше, банки оцінюють нові кредити, тобто переважно гривневі для платоспроможних позичальників. Натомість на баланси постійно тисне спадок старого кредитного портфелю, переважно валютного. Статистично, скорочення старого портфелю практично зводить нанівець формування нового. Іншими словами, нові кредити зростають, але списання та продаж старих призводять до того, що загальний портфель падає. Друге, настрої часто формують динамічні невеликі банки, а результати сектору – великі установи. Починаючи з середини 2015 року більшість банків розпочали збільшувати корпоративне кредитування. Спочатку це були дрібні банки, частка яких в кредитуванні підприємств була незначною. А з кінця 2016 року і великі банки почали розширювати кредитування підприємств. Як результат, вже у 2017 році кредитний портфель підприємств за фіксованим курсом зріс.

У 2018 році ставки за гривневими кредитами для підприємств зросли з 19,5% до 19,8% річних, за валютними знизилися – з 5,4% до 5,0%. Зауважимо, що для малих та середніх підприємств середня ставка складає – 23,13%, і лише 12 банків погоджуються кредитувати їх інноваційні проекти [4].

Загалом, кредитний портфель банків у кінці 2018 р. зріс на 1,5% до 1 123 млрд грн, у т.ч. для населення на 1,5% до 203,3 млрд грн, підприємств – на 1,4% до 917,8 млрд грн. Національний банк України встановив облікову ставку на рівні 18% річних оцінивши інфляційні процеси на рівні 10,1% [4].

А ось обсяг споживчого кредитування зростає. Майже за рік сума гривневих споживчих кредитів зросла на 30% – з 66,1 млрд гривень до 85,3 млрд гривень. Для розуміння: у кінці 2015 року цей показник становив 66,6 млрд гривень, у грудні 2016 року – 64,8 млрд гривень. З урахуванням раніше виданих валютних позик, які погашаються поступово, або частково списуються, загальна сума кредитів залишилася на рівні близько 160 млрд гривень. „Всі банки масово побігли у роздрібний сегмент. Темпи високі, але самі обсяги кредитів поки що насправді мізерні. Якщо подивитися на співвідношення роздрібних кредитів до ВВП, в Україні воно одне з найнижчих у світі – менше 5%”, – стверджує директор департаменту фінансової стабільності Національного банку України Віталій Ваврищук.

Іпотека – найбажаніший для стимулювання довгострокового інноваційного зростання підприємств вид кредитування. Наслідки іпотечного буму 2006-2008 років та подальшої кризи досі тиснуть на баланси банків, адже понад 90% старих валютних кредитів є непрацюючими. Результати опитування свідчать, що банки, зокрема великі, починають оговтуватися після невдалого досвіду, пом'якшують умови видачі іпотеки (відсотки, застава) та сподіваються на зростання попиту. „Час для іпотеки ще не настав. Про реальне іпотечне кредитування можна говорити тільки тоді, коли процентна ставка знизиться до однозначного числа, тобто нижче 10% річних”, – резюмує Володимир Мудрий. Позичальники поки не

готові активно брати великі іпотечні кредити при існуючій вартості кредитів. Плани активно розвивати іпотечне кредитування є лише в державних Укргазбанку і Ощадбанку.

Банкіри вказують на декілька чинників, які можуть стримувати кредитування інноваційного розвитку підприємств у найближчій перспективі: споживчі настрої підприємств та населення, які залежать від стану економіки і стабільності курсу національної валюти. „В умовах, коли розгортається девальваційний тренд і спостерігається економічний спад, підприємства та населення, природно, воліють утримуватися від нових інвестицій і не вдаватися до банківських кредитів. І, навпаки, якщо курс стабільний і економіка зростає, спостерігається і підвищення попиту на різні кредитні пропозиції”[2].

Слід все ж відмітити, що у 2019 році, банки планують зосередитися на трьох сегментах: продовженні споживчого кредитування, позиках малому та середньому бізнесу, також з'являються перші ознаки поживлення іпотеки.

Бажання банків кредитувати малі підприємства є вже стійким трендом останніх років. Попит таких підприємств на позики зростає, банки пом'якшують стандарти кредитування та схвалюють більше кредитних заявок для цього сегменту. Цікаво, що більш динамічні та необтяжені попередніми боргами малі підприємства для банків наразі привабливіші, ніж великі підприємства.

Успішність банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств пов'язана із контрольованістю ризиків, їх допустимістю. Рівень ризику збільшується за наступних обставин: недосконалість нормативно-правової бази щодо питань ризиків; раптовість виникнення негативних впливів; відсутність виконання дій або комплексу заходів, направлених на уникнення ризиків, нівелювання їх негативних проявів; відсутність практичного досвіду розв'язання нових завдань та ситуацій [7].

Фактично, кредитний ризик пов'язують із ймовірністю отримання збитків через неповернення позичальником кредитних коштів та відсотків за ним, а також через несвоєчасне повернення боргових зобов'язань. Кількісно ступінь ризику банківського кредитування демонструється рівнем кредитних відсотків, тобто зростання ризиків супроводжується збільшенням кредитної ставки. Таким чином, відсоткову ставку можна вважати індикатором ризику кредитування, ризику знецінення вартості застави чи ризику невиконання позичальником боргових зобов'язань за кредитом.

Діагностика банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств дозволяє виокремити наступні ключові проблеми його активізації та нарощення: повільні темпи інноваційних перетворень реального сектору економіки; наявність дисбалансу у темпах розвитку фінансового та реального секторів національної економіки; несприятливий інвестиційний клімат; правова, політична та економічна нестабільність; незахищеність прав кредиторів; низька ефективність бізнесу; відсутність належної інфраструктури інноваційного ринку, ринку землі та нерухомості тощо.

Певні гальмуючі чинники активізації банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств спостерігаються й у контурі банківської системи: низький рівень капіталізації; обмеженість інвестиційного кредитування короткостроковою ресурсною базою; висока вартість депозитних ресурсів; відносно низька дохідність інвестиційних кредитів та підвищена ризикованість; складність оцінки платоспроможності позичальника та кредитних ризиків інноваційних проектів; відсутність у більшості банків ефективних механізмів та інструментів управління ризиками, планування та стратегії розвитку; низький рівень банківського менеджменту і корпоративного управління тощо.

Ключовим стримуючим чинником вважаємо високі відсоткові ставки. Так, у період фінансової кризи зниження обсягів інвестиційних кредитів у національній валюті строком від 1 до 5 років пов'язують зі зростанням їх вартості до 18,2%, аналогічно відсоток за кредитами терміном більше 5 років зріс до 16,5%. Більше того, враховуючи всі приховані комісії, реальна процентна ставка за кредитами наближається до 30% річних. Висока вартість кредитування робить банківські ресурси для підприємств не вигідними, оскільки відсоткова ставка визначається як сума базової ставки та премії за ризик, який для

інноваційних проєктів є занадто високим. Висока вартість кредитних ресурсів пояснюється підвищенням процентних ставок за депозитами, нестабільністю на ринку міжбанківських кредитів та високою вартістю рефінансування Національного банку України.

Вагомим гальмом щодо активізації банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств є обмежений обсяг довгострокових ресурсів. Багато вітчизняних банків є малопотужними і неспроможними акумулювати великі обсяги кредитних ресурсів та забезпечувати інноваційний розвиток підприємств. Водночас відбулося значне зменшення обсягів довгострокових ресурсів банків в період кризи через вплив депозитів та скорочення терміну їх розміщення.

Ми вважаємо, що використання банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств є доречним у випадку, коли він:

стимулює підприємства на здійснення інвестицій у новітні технології та нематеріальні активи і науково-дослідні роботи;

забезпечує якісні трансформації виробництва;

примножує конкурентні переваги.

Для активізації та розширення обсягів банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств вважаємо доцільним використання багатокomпонентної ієрархічної моделі банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств, яка має передбачати створення Державного банку інноваційного розвитку та впровадження нових нетрадиційних методів та інструментів кредитування. Створення банку інноваційного розвитку дало б можливість суттєво прискорити процедуру відбору інноваційних проєктів для залучення відповідних кредитів.

Його завданнями має стати розробка нових банківських продуктів з інноваційного кредитування підприємств, які впроваджують нові технології і здійснюють комерціалізацію нововведень. При цьому критерієм „інноваційності” має стати впровадження проєкту, спрямованого на комерціалізацію власних розробок за наявності діючого патента. В ініціатора проєкту повинен бути патент на винахід і бізнес-план щодо його використання.

Банк має орієнтуватись також на довгострокову підтримку інноваційних та модернізаційних проєктів малого бізнесу, і при розгляді тих чи інших пропозицій банк оцінює в першу чергу їхню ефективність – економічність, екологічність, енергоефективність та безпеку.

Потенційними позичальниками можуть бути також наукові установи Національної академії наук України, науково-дослідні інститути різних сфер діяльності, проєктні інститути та бюро, вищі навчальні заклади, технопарки, бізнес-інкубатори та інші суб'єкти інноваційної екосистеми.

Об'єктами кредитування має стати – створення та впровадження науково-технічної продукції; розробка техніко-економічних обґрунтувань; закупівля нового високотехнологічного обладнання та програмного забезпечення і практичне використання технологій (патентів) тощо.

При цьому, зважаючи на підвищені ризики інноваційного розвитку підприємств, при розробці основних параметрів банківського кредиту доцільно:

визначити частку власних коштів підприємства в загальному обсязі фінансування інновацій на рівні не нижче 40–50%;

збільшити вартість кредитних ресурсів банку на обсяг премії за ризик впровадження інновацій;

підвищити вимоги до якості діагностики кредитоспроможності підприємств;

окреслити можливості забезпечення зобов'язань підприємства порукою кредитоспроможних клієнтів банку;

визначити індикатори для забезпечення якості моніторингу інноваційних проєктів тощо.

Для зацікавлення банків щодо кредитування інноваційного розвитку підприємств варто запровадити стимулюючі заходи:

- забезпечення стабільності національної валюти;
- пільгове оподаткування (звільнення від оподаткування прибутку банків, отриманого від довгострокового кредитування інноваційних проектів (терміном більше 3 р.);
- заборона формування структурного капіталу за рахунок негрошових коштів;
- зниження норми обов'язкового резервування ресурсів, які залучаються на термін більше трьох років;
- здійснення заходів щодо підвищення стійкості банків та удосконаленню системи нагляду за їх діяльністю;
- надання банкам права на включення вартості застави позичальника в розрахунок розміру резерву для відшкодування можливих втрат за кредитуванням інноваційних проектів (в розмірі 50% ринкової вартості);
- надання банкам права за валютними ресурсами, залученими на термін більше трьох років для цілей кредитування інноваційних проектів, формувати обов'язкові резерви у тій же валюті;
- впровадження механізму довгострокового рефінансування Національним банком України кредитування банками інноваційних стратегічних проектів;
- впровадження механізму державного субсидування процентних ставок за кредитування інноваційних проектів;
- організація державного страхування кредитування інноваційних проектів та надання державних гарантій за стратегічно пріоритетними інноваційними проектами;
- введення механізму обліку Національним банком України цінних паперів банків (векселів, облігацій), емітованих ними в рахунок сек'юритизації банківських активів, вкладених в інноваційні проекти, тощо.

Зазначені заходи сприятимуть активізації банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств, передусім високотехнологічних секторів економіки та стимулюватимуть структурні перетворення в стратегічних галузях економіки, що дасть можливість підвищити інноваційність та конкурентоспроможність підприємств.

Водночас, на рівні вітчизняних банків необхідно більшу увагу приділяти освоєнню та впровадженню нових кредитних технологій інноваційних проектів, розвитку венчурних відділів, розробці нових банківських продуктів для інноваційного розвитку підприємств.

В інноваційній сфері не доцільно використовувати традиційні методи кредитування, що зумовлює впровадження нових нетрадиційних методів та інструментів кредитування. Серед таких методів варто увагу акцентувати на лізингу, факторингу, венчурному кредитуванні, форфейтуванні, проектному фінансуванні, „кредитуванні на замовлення” та методі пакетування проектів.

Зокрема, за умови великих обсягів кредитування інноваційних проектів, розрахованих на тривалий період, доцільно практикувати так зване „кредитування на замовлення”. Воно стимулює своєчасне отримання замовлень на виготовлення певних товарів і забезпечує рівномірне надходження коштів в розмірах, необхідних для своєчасної закупівлі підприємцями матеріалів і завантаження виробничих потужностей на протязі усього інноваційного циклу. А, ось, використання методу пакетування проектів вимагає чіткого планування синхронізації надходження доходів за короткостроковими інноваційними проектами з графіком очікуваних витрат за довгостроковим інноваційним проектом. Ризик асинхронності доходів і витрат може бути знівельований шляхом використання уже діючих інноваційних проектів з достатнім потенціалом їх прибутковості.

Висновки. У статті розглянуто значення банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств в сучасних умовах, окреслено його проблеми, можливості та ризики, виявлено чинники, що стримують розвиток банківського кредитування інновацій, розкрито передумови його активізації та визначено напрями й запропоновано заходи щодо його розширення, обґрунтовано доцільність використання багатокomпонентної ієрархічної моделі банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств, яка має передбачати створення Державного банку інноваційного розвитку, впровадження нових нетрадиційних

методів та інструментів кредитування (серед яких варто увагу акцентувати на лізингу, факторингу, венчурному кредитуванні, форфейтуванні, проектному фінансуванні, „кредитуванні на замовлення” та методі пакетування проектів).

Надані пропозиції дозволять сформувавши передумови для активізації та розширення обсягів банківського кредитування інноваційного розвитку підприємств, що сприятиме підвищенню їх інноваційності й конкурентоспроможності та нарощенню конкурентних переваг на вітчизняних та світових ринках.

Список використаної літератури

1. Савлук М.І., Мороз А.М., Лазепко І.М. Гроші та кредит: підручник / за заг. ред. М. І. Савлука. 5-те вид., без змін. Київ: КНЕУ, 2009. 740 с.
2. Канал новин 24: офіційне повідомлення. URL: <http://video.i.ua/user/3267152/40371/192585>
3. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційної моделі розвитку економіки України: монографія. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету ім. І. Франка, 2001. 608 с.
4. Офіційний сайт. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
5. Онишко С.В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку: монографія. Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2004. 434 с.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Управління ризиками банків: монографія у 2 томах. Т.1.: Управління ризиками базових банківських операцій / А.О. Єпіфанов, Т.А. Васильєва, С.М. Козьменко та ін. / за ред. А.О. Єпіфанова і Т.А. Васильєвої. Суми: ДВНЗ „УАБС НБУ”, 2012. 283с.
8. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку України: монографія. / за наук. ред. М.І. Диби, О.М. Юркевич; Держ. вищ. навч. закл. „Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана”. Київ: КНЕУ, 2013. 425 с
9. Gudz O., Prokopenko N. The increase of enterprises' innovative development based on the network approach. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4, No. 1. pp. 99 – 105.

REFERENCES

1. Savluk, M.I., Moroz, A.M., Lazepko, I.M. (2009) Groshi ta kredyt. [Money and credit]. Kyiv: KNEU.
2. Kanal novyn 24: Oficyne povidomlennya. [News Channel 24: Official Message]. Retrieved from <http://video.i.ua/User/3267152/40371/192585/>
3. Krupka, M.I. (2001) Finansovo-kredytnyi mehanizm innovaciynoi modeli rozvytku ekonomiky Ukrainy. [Financial Credit Mechanism of Innovative Model of Development Economy of Ukraine]: Lviv. Publishing Center Lviv National University I. Franko.
4. Ofitsiynyy sayt. Nacionalnyi Bank Ukrainy. [Official site. National Bank of Ukraine] Retrieved from: <http://www.bank.gov.ua/>
5. Onyshko, S. V. (2004) Finansove zabezpechennya finansovogo rozvytku. [Financial Ensure of Innovative Development]. Irpin: National Academy DPS Ukraine.
6. Ofitsiynyy sayt Derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrayiny [Official site of the State Statistics Service of Ukraine]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Yepifanov, A.O. (2012) Upravlinnya ryzykamy bankiv. [Risk management of Banks]. (In 2 volumes, Vol. 2). Sumy: "UABS NBU".
8. Dyba, M.I. (2013) Finansove zabezpechennya innovaxiynogo rozvytku Ukrainy. [Financial Ensure of Innovative Development of Ukraine]. Kyiv: KNEU.
10. Gudz, O., Prokopenko, N. (2018) The increase of enterprises' innovative development based on the network approach. *Baltic Journal of Economic Studies*. (3(1)). 99 – 105.

ГУДЗЬ ЕЛЕНА ЕВГЕНЬЕВНА. БАНКОВСКОЕ КРЕДИТОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ: ВОЗМОЖНОСТИ И РИСКИ.

Рассмотрены значение банковского кредитования инновационного развития предприятий в современных условиях, определены его проблемы, возможности и риски, выявлены факторы, сдерживающие развитие банковского кредитования инноваций, раскрыты предпосылки его активизации и определены направления и предложены меры по его расширению, обоснована целесообразность использования многокомпонентной иерархической модели банковского кредитования инновационного развития предприятий, которая должна предусматривать создание Государственного банка инновационного развития, внедрение новых нетрадиционных методов и инструментов кредитования.

Ключевые слова: *банковское кредитование, инновационное развитие, предприятия, возможности, риски.*

GUDZ OLENA. BANK LENDING FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES: OPPORTUNITIES AND RISKS. *In article value of bank crediting of innovative development of enterprises in modern conditions, outlined its problems, opportunities and risks, the factors that hinder the development of bank crediting of innovations are revealed, preconditions of its are considered. To intensify and define directions and propose measures for its expansion, substantiation of expediency of using a multi-component hierarchical model bank crediting of innovation development of enterprises, which should include creation of the state bank for innovation development, introduction of new unconventional methods and instruments of crediting.*

Key words: *bank lending, innovative development, enterprises, opportunities, risks.*